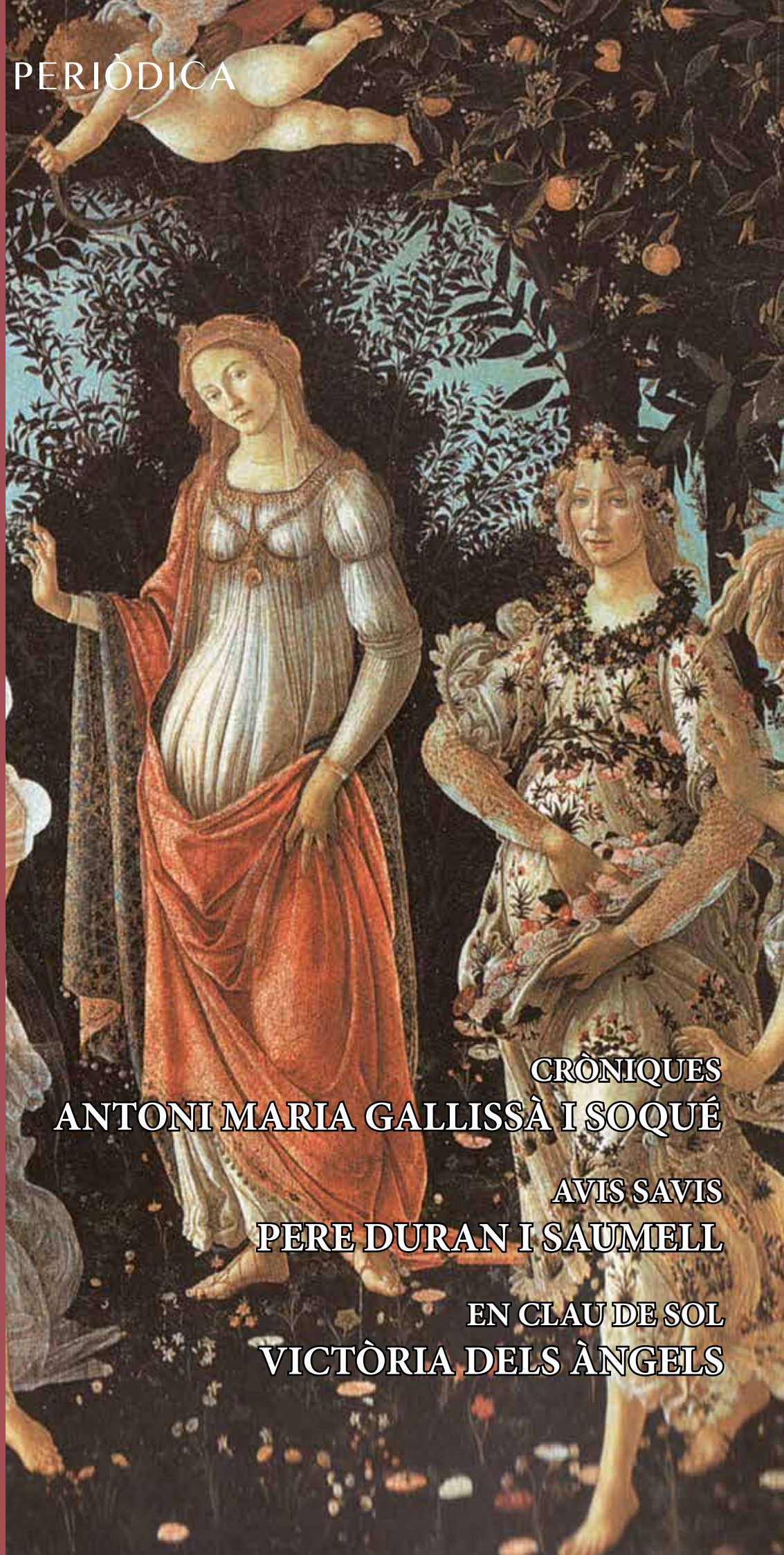

PUBLICACIÓ PERIÒDICA
DE CULTURA

CERVELLÓ
PRIMAVERA 2015
NÚMERO 15

SAU LLÓ

CRÒNIQUES
ANTONI MARIA GALLISSÀ I SOQUÉ

AVIS SAVIS
PERE DURAN I SAUMELL

EN CLAU DE SOL
VICTÒRIA DELS ÀNGELS

PRESIDENT

Josep M. Raventós

COORDINADOR

Pere Larrosa

DISSENY I MAQUETACIÓ

Jaume Pons

REVISIÓ LINGÜÍSTICA

Montserrat Luque

ADMINISTRACIÓ

Adjutori Gramunt

COL-LABORADORS:

MARY CARMEN ÁLVAREZ

XÈNIA COSTA

JOSEP FERNÁNDEZ "PEPIN"

PERE LARROSA

JOSEP LLURBA

ANTONIO MONFORTE

ROSA MONFORTE

JAUME PONS

MARIA DOLORS ROIG

FOTO PORTADA:

Fragment de *l'Al·legoria a la primavera*,
Alessandro Botticelli, galeria dels Uffici,
Florència

EDITA:

SEGLE

Santa Anna, 1 l'Ateneu
08758 Cervelló
artipons@gmail.com
pelarros@gmail.com

IMPRIMEIX:

Gràfiques Ossó S.L.
Sant Feliu de Llobregat
info@grafiquesosso.com

SAULÓ núm 15 (V any) primavera 2015.
Reservats tots els drets.

S'autoritza la reproducció de treballs d'aquesta
publicació sempre que se'namenti la procedència.

© dels textos i les il·lustracions:
els autors corresponents.

Tiratge: 250 exemplars.

La revista SAULÓ i Segle Nou no es fan necessàriament
responsables de totes les opinions expressades pels seus
col·laboradors.

DISTRIBUCIÓ GRATUÏTA
Diposit Legal B-23.175-2011

Podem tallar totes les flors, però no podem aturar la primavera

La primavera, en aquest cicle anual es produeix la renovació vital, l'esclat de la naturalesa en els camps, en els arbres, en els jardins, tot plegat ofereix un espectacle que ens impressiona i captiva per la seva bellesa. L'home, des de l'antiguitat, ha intentat donar forma per mitjà de diverses expressions artístiques l'emoció que li genera aquesta estació de l'any.

A finals del segle XV, el pintor renaixentista Sandro Botticelli pintà un magnífic quadre, un grup de personatges mitològics representen l'al·legoria de la primavera. En el segle XVIII el pintor A. Viladomat executà *Les estacions de l'any*. El considerat un dels millors paisatgistes contemporanis, l'empordanès Lluís Roura, pintà *Les quatre estacions, Primavera, Pals i les illes Medes*, és una esplèndida obra que abraça tots els matisos dels verds, en contemplar-lo et transmet tota l'esplendor d'aquest període estacional.

La literatura també s'ha deixat atraure per aquest bell impacte de la natura. La poesia de Marià Manent amb "Elogi de les glicines" o la de J. Salvat-Papasseit amb "Res no és mesquí", o en Joan Maragall amb el poema "Ametller", o el de Juan Ramon Jimenez titulat "Primavera". La novel·lista Carme Riera va escriure *Una primavera per Domenico Guarini*. Grans mestres de la música han transcrit al pentagrama les sensacions que els ha causat l'impacte de la primavera. Antonio Vivaldi ho glosà en el concert "La primavera", de les populars Quatre estacions. Del catàleg de Beethoven podem escoltar "Primavera" i de Haynd "Les estacions". La partitura del ballet d'Igor Stravinsky "La consagració de la primavera", escenifica la celebració tribal de l'arribada d'aquesta època de l'any.

Tots aquests protagonistes de la història de la cultura són una petita mostra de la quantitat d'artistes que s'han deixat encisar per la bellesa primaveral, havent-nos llegat unes obres excel·lents i de gran qualitat. Les festes primaverals estan ben arrelades a tot Europa, concursos literaris, desfilades florals, festivals de música, a casa nostra la manifestació "Temps de flors" a Girona, entre altres.

Catalunya rememora cada any la festa del nostre patró, Sant Jordi, dia del llibre, la rosa i l'amor, festa cívica que celebrem amb joia per tots els pobles i ciutats del nostre país. Gaudim-ne tots plegats.

Josep M. Raventós i Broch

SUMARI

3 MÉS ENLLÀ DEL DESIG
Llengua, roses i llibres	13 OLOR DE TINTA
Música i literatura
4 CRÒNIQUES
Antoni Maria Gallissà i Soqué	14 DESCOBRINT EL MÓN
Creuer pel riu Mekong (II)
6 EN CLAU DE SOL
Victòria dels Àngels	16 PASSEJANT PER BARCELONA-
Fonts de Barcelona (II)
8 AVIS SAVIS
Pere Duran i Saumell	18 PATRIMONI EN PERILL
Destrucció del patrimoni a l'antic Irak
10 RETALLS D'HISTÒRIA
Santa Teresa de Jesús	19 TRAÇOS
Miquel Pescador

LLENGUA, ROSES I LLIBRES

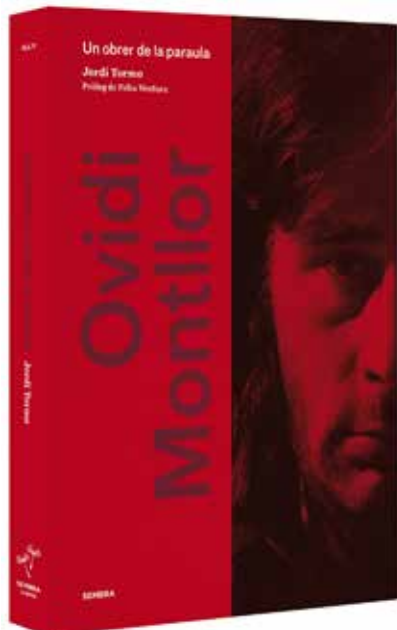
Rosa Monforte i Solà, filòloga

“Hi ha gent a qui no li agrada que es parle, s’escriga o es pense en català. És la mateixa gent a qui no li agrada que es parle, s’escriga o es pense.”

Encapçalo aquest article amb les paraules d’Ovidi Montllor, cita obligada en reivindicacions de llengua i que, malauradament, continua plenament vigent, per recordar que enguany a principis del mes de març s’han acomplert vint anys de la mort del cantautor, poeta, actor i activista de la lluita pel país.

Ovidi Montllor va néixer a Alcoi (País Valencià) el 1942 i va morir el 1995, víctima d’un càncer d’esòfag.

Com a homenatge també al que va estar relacionat amb el moviment de la Nova Cançó, el festival de música Barnasants ha dedicat l’edició del 2015 al cantautor i ha utilitzat com a eslògan un dels seus versos: “volem el pa sencer”. D’altra banda, dins de l’edició s’han fet diversos concerts i es va demanar als artistes que incloguessin en el repertori de les seves actuacions una peça musical d’Ovidi Montllor.

I tot aquest preàmbul és per parlar-vos d’un llibre d’ excepció que va aparèixer el 10 de març, just el mateix dia en què es complien vint anys de la seva mort, escrit pel també alcoià Jordi Tormo i amb un títol tan suggerent com *Ovidi Montllor. Un obrer de la paraula*, editat per Sembra Llibres.

L’ autor, geògraf de formació, ha estat els darrers anys fent recerca sobre la figura d’Ovidi Montllor i, de manera especial, en la seva extensa obra poètica, de més de quatre-cents poemes, una bona selecció dels quals trobareu publicats en aquest llibre, inclòs també el format manuscrit. L’altre material amb el qual ha treballat Tormo han estat les entrevistes amb profunditat fetes a familiars i amics, incloses les seves filles Helena i Jana Montllor. El resultat és un llibre amb nombroses imatges que remarca i deixa ben clara la convicció d’Ovidi Montllor que la poesia és una arma de transformació social; en paraules de Tormo “Ovidi vol portar a la base de la societat el fet poètic. Vol retornar a la poesia el que li ha donat i posar a l’abast de la gent humil la importància de la paraula.”

El llibre compta també amb un pròleg d’ excepció a càrrec del cantautor de Xàtiva Feliu Ventura.

Pel que fa a l’estructura del llibre, conté un preàmbul i un annex i quatre capítols centrals: els dos primers dedicats a la creació poètica i a la relació de l’artista amb altres arts com el cinema i el teatre, un capítol en què analitza la vinculació de l’artista amb els seus poetes, és a dir, Joan Salvat-Papasseit, Pere Quart, Josep Maria de Segarra, Blai Bonet i Miquel Martí i Pol, entre d’altres. Un capítol a part mereix el també poeta valencià Vicent Andrés Estellés.

Sant Jordi és, doncs, la millor excusa i el millor moment per aproximar-se des d’una òptica diferent a l’artista humil, inconformista i rebel que va ser Ovidi Montllor.

The advertisement is set against a background of musical notation. It features a stylized yellow graphic of a person jumping. The text is as follows:

AULA DE MÚSICA
CENTRE DE PEDAGOGIA
I TALLERS CREATIUS

Gisela Flasche Spaan

C/ Major, 102
08758 Cervelló
620 81 87 96

ANTONI MARIA GALLISSÀ I SOQUÉ

Josep Llurba

L'arquitecte modèlic

Antoni Maria Gallissà i Soqué, va ser un arquitecte modernista català, nascut a Barcelona l'any 1861.

L'any 1885, es va llicenciar a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, on poc temps després en fou professor.

En acabar el curs d'arquitectura i en rebre el títol d'arquitecte ho féu juntament amb el seu amic, Josep Font i Gumà, amb qui, més endavant, van col·laborar conjuntament en molts projectes. Mentre en Font rebia el títol per unanimitat, en Gallissà va treure una nota excel·lent. Va dedicar els seus esforços i els seus coneixements a altres aspectes, com per exemple dissenyar mobles, treballar la ceràmica, els mosaics, esgrafiats i altres temes més allunyats de l'arquitectura, com el disseny de banderes i estendards (el de l'Orfeó Català), escrits d'investigació històrica, etc.

Església Parroquial de Sant Esteve, Cervelló

Seguint la trajectòria del seu mestre, en Lluís Domènech i Montaner, adquireix uns exhaustius gusts per la decoració. Hi ha alguns biògrafs que consideren que s'aprofita d'aquests aspectes decoratius per reafirmar l'esperit nacional de Catalunya, en la línia que el seu mestre havia elaborat. Si bé en el primer projecte de l'església hi ha diversos elements que finalment no s'hi construiran, l'estil de l'Església Parroquial de Cervelló té tota la inspiració de l'estic gòtic català, amb un exterior que combina el maó vist amb la pedra calcària del terme. La façana principal està estructurada en dos nivells que es diferencien un de l'altre, dels quals hi cal destacar les mènsules d'oficis cervellonins com són el vidrier, bufant el vidre, i el picapedrer, treballant la pedra. A l'interior de l'edifici, les naus estan dividides per arcs apuntats de maó vist, amb elements de ceràmica que convingent harmoniosament amb el maó. Els capitells que aguanten els arcs estan decorats amb motius ornamentals

de fulles i amb l'escut de Catalunya i Cervelló. A més de la façana principal de l'església, hom pot veure i contemplar la casa parroquial, que presenta un aspecte senzill, però a la vegada amb concordança amb elements gòtics, afegits decoratius i finestres esglaonades característics del modernisme de finals del segle XIX, principis del XX.

Gallissà i Cervelló

No hem pogut esbrinar la causa de la relació de l'arquitecte Gallissà amb Cervelló. Ni el motiu pel qual se li encarregà el projecte arquitectònic de la nova església de la Parròquia de Sant Esteve de Cervelló. Sabem, però, que a partir de mitjan segle XIX, l'antiga església romànica de Santa Maria de Cervelló era un inconvenient per als feligresos a l'hora d'assistir als actes religiosos de la comunitat, perquè l'edifici del segle XI estava situat en un lloc que havia quedat allunyat del centre neuràlgic on es desenvolupava el nou nucli urbà. Per tant, l'any 1864, el capellà de l'església de Cervelló d'aleshores, Joaquim Guardiola, encarregà a un arquitecte de Barcelona, Josep Oriol Mestres, que efectués un estudi i projecte per a una nova església parroquial a Cervelló, ubicada més a prop d'on s'hi estava desenvolupant el nou nucli urbà i, evidentment, sense haver de passar o traspasar la riera de Cervelló. El projecte de l'arquitecte Oriol Mestres, fonamentat en una església d'estil neoromànic –potser per semblança amb l'antiga església romànica de Sant Esteve de Cervelló, avui de Santa Maria–, no s'arribà a executar mai.

Sostre de l'absis de l'Església Parroquial de Sant Esteve, Cervelló

Així, doncs, no és fins a la dècada dels anys 1890 que torna a créixer la necessitat de fer un nou temple eclesiàstic. Possiblement perquè la construcció de les fàbriques de vidre (s. XIX), la construcció d'una fàbrica de filats (1875), que donava feina a moltes dones del poble, la creació d'un

comerç menys precari, van fer ressorgir una economia més estable per a la població cervellonina, la qual cosa va comportar un cert creixement econòmic i va fer possible poder comptar amb persones disposades a invertir uns diners a aixecar la nova església parroquial de Cervelló; la col·locació de la primera pedra de la qual tingué lloc el dia 20 de gener de 1896.

Nau central de l'Església Parroquial de Sant Esteve, Cervelló

L'obra arquitectònica fou encarregada als arquitectes més prestigiosos del moment. A més d'en Gaudí, de Lluís Domènech i Montaner, etc., Antoni Maria Gallissà i Soqué i el seu amic i company d'escola, en Josep Font i Gumà, eren dos dels millors arquitectes d'aleshores.

La Granja Garcia

A més de projectar l'Església de Sant Esteve de Cervelló i la rectoria, també edificaria una casa per a l'industrial valliranenc anomenat Frederic Garcia, sempre amb la mateixa inspiració d'una arquitectura pairal de tradició catalana.

Granja Garcia, Cervelló

Frederic Garcia era un fabricant de ciment, que tenia la fàbrica a les Casetes, a la població de Vallirana. L'any 1899 es va fer construir una casa torre (coneguda avui com La Granja Garcia o també com la Torre de la Punxa) i, tal com hem comentat més amunt, els arquitectes foren els dos amics que havien estudiat junts a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, és a dir: en Josep Font i Gumà i l'Antoni Maria Gallissà. Alguns autors consideren que l'obra de la Torre Garcia pertany a Gumà. Segons opinió dels actuals propietaris de la finca, el projecte inicial de construcció es deu a l'arquitecte Antoni Maria Gallissà, però la realització de l'obra i els acabats finals són de Josep Font i Gumà.

La dissort d'una afecció coronària

Dissortadament la salut de Gallissà no era gaire estable, més aviat limitada. Les greus dificultats coronàries el portarien cap a un estat físic malaltís, el procés funcional del qual el portarien a una mort prematura. Tenia 42 anys (1861-1903). Amb la seva mort desapareixia un dels arquitectes amb més anhels per ressuscitar les formes, els procediments i l'esperit de l'art arquitectònic català.

Malgrat haver desaparegut tan jove, ens deixà un llegat arquitectònic d'incalculable valor, gràcies al seu esforç i tenacitat per l'estudi i el treball. Com deixà escrit el seu mestre Lluís Domènech i Montaner amb motiu de la seva mort: "El vaig conèixer quan era estudiant a l'Escola d'Arquitectura. Era un noi resolut, aplicat, reflexiu i seriós; a estones amb tics d'humor. Es queixava de l'excés de feina, però la feia, sense haver d'anar darrere dels altres amb ardis anginosos per reduir-lo, però es molestava més quan no se l'ensenyava"

Una de les rajoles de la decoració de la façana de l'Església Parroquial de Sant Esteve, Cervelló

Bibliografia:

Arquitectura y construcción, Año VII, julio 1903 - Núm. 131 Madrid-Barcelona, Revista d'Arquitectura.
 Diccionari de la Història de Catalunya, Edicions 62- 1992
 Diccionari biogràfic Albertí, Albertí-Editor 1968 - v II
 Gran Enciclopèdia Catalana, Edició de 1974
 Viquipèdia

Fotografies:

Blanc i negre: Arquitectura y construcción 1903; les de color: Josep i Gemma, 2013

VICTÒRIA DELS ÀNGELS LA VEU ANGELICAL

Pere Larrosa

Aquest any commemorem el desè aniversari de la mort de Victòria dels Àngels, una figura cabdal de la història de la lírica universal. Aprofitant, doncs, aquesta efemèride m'ha semblat adient dedicar-li unes ratlles a manera d'homenatge i en senyal d'agraïment pel seu mestratge.

Fotografia de joventut

Victòria dels Àngels va néixer a Barcelona l'1 de novembre de 1923. Va créixer en un ambient molt particular, ja que el seu pare era bidell de la Facultat de Medicina de la Universitat Central de Barcelona. Va fer els estudis musicals al Conservatori de la ciutat i cant amb Dolores Frau. Fou una alumna destacada però la senyora Frau pensava, equivocadament, que Victòria era mezzosoprano i li va fer aprendre el repertori propi d'aquest tipus de veu i també papers de soprano més pesants per les seves característiques com *Aida* i *Norma*. Per sort, el director d'orquestra italià Napoleone Annovazzi, que per aquells temps vivia a Barcelona, li va aconsellar que alleugeris la seva veu reduint el gruix del registre central. Això va fer que la seva veu guanyés en brillantor i comoditat. L'any 1940, amb només disset anys, va guanyar el concurs de Ràdio Barcelona "Los tres cosacos" i va debutar com a cantant afecionada al Teatre Victòria amb *La Bohème*. Un any més tard inicia la seva col·laboració amb l'agrupació cambrística *Ars Musicae*, que dedicava la seva activitat principalment a la música antiga. La seva primera actuació professional tingué lloc al Palau de la Música el 19 de maig de 1944 amb un recital de lieder. Mesos després va debutar al Gran Teatre del Liceu amb l'òpera *Les noces de Figaro* de Mozart. L'any 1947 va guanyar el primer premi del Concurs Internacional de Cant de Ginebra i l'any 1948 va actuar al Wigmore Hall de Londres interpretant "la

Salud" de *La vida breve*, l'òpera de Manuel de Falla. Aquest esdeveniment es pot considerar l'inici de la seva carrera internacional que la durà a actuar als més importants escenaris del món: l'Òpera de París i Metropolitan de Nova York amb *Faust*, la Scala de Milà amb *Ariadna auf Naxos*, el Covent Garden de Londres amb *La bohème*, i el Teatre Colón de Buenos Aires amb *Manon*. En tots aquests teatres va aconseguir èxits esclatants i va estar envoltada dels cantants més importants de l'època com Giuseppe di Stefano, Cesare Siepi, Jussi Björling, Richard Tucker i Mario del Monaco entre d'altres.

Fou la primera cantant espanyola a participar en el Festival Bayreuth dedicat a les òperes de Richard Wagner. Anys després ho faria Plácido Domingo. La presentació tingué lloc l'estiu de 1961 i ho feu cantant l'"Elisabeth" de l'òpera *Tannhäuser*, dirigida per l'insigne Wolfgang Sawallisch. En aquestes representacions estava acompanyada dels il·lustres cantants Grace Bumbry, Wolfgang Windgassen i Dietrich Fischer-Dieskau. Afortunadament, es disposa de l'enregistrament d'aquesta històrica funció editat per "Opera d'oro".

Victòria dels Àngels en un recital

La seva darrera actuació operística tingué lloc al Teatro de la Zarzuela de Madrid l'any 1980, on hi va cantar "Pelléas et Mélisande" de Debussy, dirigida pel mestre Antoni Ros-Marbà. Va continuar, però, oferint

recitals de lied, gènere del qual n'era una extraordinària intèrpret arreu del món gairebé fins poc abans de la seva mort. Quedaran per sempre en el record els recitals que oferí al Palau de la Música l'any 1989 i el que suposava el seu retorn al Liceu després de vint-i-cinc anys d'absència, l'any 1992. D'ambdós esdeveniments, Columna Música n'ha editat un esplèndid DVD que conté, a més, alguns documents històrics remarcables com la cerimònia de concessió del Doctorat Honoris Causa per la Universitat de Barcelona l'any 1987 o la seva participació en la clausura dels Jocs Olímpics de Barcelona.

Victòria dels Àngels amb el mestre Pau Casals

El nombre d'enregistraments discogràfics és immens i n'hi ha que han deixat una petjada que serà difícilment superada. Entre aquests caldria destacar *I Pagliacci* amb Jussi Björling i Leonard Warren (1953), *La Bohème* amb Jussi Björling i dirigida per Sir Thomas Beecham (1955), dues versions de *Madama Butterfly*, una amb el tenor Giuseppe di Stefano (1954) i l'altra amb Jussi Björling (1959); *Simon Boccanegra* amb Tito Gobbi (1957); *Otello* amb Mario del Monaco (1958) i *El barber de Sevilla* amb Luigi Alva (1962). En el gènere liederístic també podem gaudir de gravacions de cançons de compositors com Schubert, Ravel, Turina o Mompou, així com de l'emotiu homenatge al pianista Gerald Moore, on la nostra artista va cantar amb la gran soprano Elisabeth Schwarkopf i el baríton Dietrich Fischer-Dieskau. Voldria fer un esment especial a l'antològica versió de les *Cinco canciones negras* de Xavier Monsalvatge dirigides pel recordat Rafael Frùbeck de Burgos, que la soprano catalana va enregistrar l'any 1963.

Victòria dels Àngels va rebre diversos premis al llarg de la seva vida, dels quals destaquen el Premio Nacional de Música de España (1980), la Medalla d'Or de la

Generalitat de Catalunya (1982) i el Premio Príncipe de Asturias de las Artes (1991).

L'escriptor i biògraf Florentino Hernández Girbal diu, en el seu llibre dedicat als cantants lírics espanyols, que Victòria dels Àngels era una dona senzilla, cordial i afectuosa a qui agradava la vida tranquil·la. De fet, era l'*antidiva*. Segons les seves pròpies paraules: "la glòria és una inutilitat. Te la posen al damunt com una corona, però no serveix per res".

Victòria dels Àngels en plena maduresa artística

la germandat
GERMANDAT DE SANT SEBASTIÀ

Sempre al costat de les famílies

Santa Anna, 1 l'Ateneu - despatx A
08758 Cervelló
tel. 639 918 890 - 639 941 153
www.cervellogermandat.org

PERE DURAN I SAUMELL

Mary Carmen Álvarez

Un altre trimestre, una nova revista de *Sauló*, un avi més a qui fer-li una entrevista per tal que ens expliqui coses de la seva vida que de segur interessaran a tots els veïns de Cervelló. Aquesta vegada entrevistem a en Pere Duran i Saumell, molt conegut i apreciat al poble.

Iniciem l'entrevista informant-lo sobre la nostra revista i la pretensió que tenim des de *Sauló*: que tothom conegui a les persones grans del nostre poble, com són, què han fet en la seva vida i com veuen els temps actuals.

Pere Duran i Saumell

Pere, podria explicar-nos els seus orígens, la seva família...

El pare era nascut a Sant Sadurní d'Anoia i la mare a Vilobí. Jo vaig néixer a Cervelló l'any 1927. Casa nostra era al carrer Major, on tenia abans l'estudi fotogràfic en Sarret. Érem cinc germans, entre ells, una nena que va morir d'accident als dos anys. Una família molt senzilla de gent treballadora.

On va anar a l'escola?

Al Patronat, a Cervelló. En aquella època existien dues escoles, la Nacional i la que s'havia de pagar. Jo vaig anar a aquesta darrera. Molt poquet temps, ja que vaig començar l'escola amb sis anys i als dotze ja estava treballant a la fàbrica de vidre. Els meus amics i jo encara teníem edat de jugar, i sempre que podíem quan sortíem de la nostra feina, jugàvem a pilota al carrer. Érem feliços amb les nostres

mancances i cap de nosaltres ha pogut estudiar mai.

A casa nostra, a la postguerra, vàrem passar molta gana. Però no gana de coses especials, gana dels aliments més bàsics. La mare dia rere dia, no podia donar-nos més que "farinetes", i els meus germans i jo deixàvem la cassola d'allò més neta.

Quan venia el bon temps, i els horts i els arbres donaven els seus fruits, els meus amics i jo estàvem salvats perquè solucionàvem la gana apropiant-nos de productes que agafàvem dels horts. Els pagesos ja sabien que érem nosaltres i ens cridaven l'atenció, però convençuts que tornariem més vegades.

Què pot explicar-nos sobre la seva joventut, què feien al poble amb els amics?

Des de sempre m'ha agradat molt la música i fer alguna cosa d'esport, i caminar... Per sobre de totes aquestes coses m'agradava ballar, i ballar rumbes. Recordo la família Bassons. El senyor Pepito, sempre que coincidíem al ball, em deia que per què no ballava, que ho feia molt bé i que em donaria vint cèntims. Jo ballava fins no poder més i rebia la recompensa.

La meva dona, la Carmen Aznar, i jo ens vàrem casar una mica grans. Jo tenia 39 anys. No hem tingut fills i continuem la nostra vida tranquil·la a casa nostra, al carrer Major i ens agrada molt sortir a caminar cada dia durant una llarga estona.

Ensenyant als alumnes d'una escola un globus de làmpada

I sobre el seu treball a la fàbrica del vidre, què ens pot explicar?

Ja he comentat abans que vaig iniciar la meva vida laboral amb 12 anys. Durant els primers cinc anys vaig tenir la categoria d'aprenent i als 17 vaig passar a la d'operari.

He treballat amb el Sr. Sans - Cristaleria Cervellonense, més tard com a operari amb Can Planell, a Cervelló i he tornat a Cristaleria Cervellonense, S.A. quan eren ja els

germans Pedret, fins a la meva jubilació.

Els meus companys de treball eren els meus amics que he mantingut tota la vida. En tenia molts, però els qui sempre hem estat junts, tant a la feina com fora d'ella, han estat, en Jaume Torrents, en Jaume Prat i en Josep Flamerich, entre d'altres. Fèiem teatre junts, jugàvem a futbol, sortíem a les festes a ballar i, a més, les nostres famílies eren molt amigues.

Podria explicar-nos quines peces de vidre es feien a la fàbrica?

Hem fet des d'accessoris per a làmpades de vidre, peces de servei de taules, com a gots, copes de vi, porrons, ampolles, etc.

D'on procedien els materials que utilitzàveu?

La sorra normal ens deien que la transportaven de Burgos, però també es comentava per la fàbrica que venia d'Holanda. La resta, com el silici, sodi, magnesi, alumina, etc., crec que ho subministraven de la mateixa Barcelona.

Quins eren els clients dels vostres productes?

Quan la fàbrica funcionava a ple rendiment, el nostre material sortia per a moltes províncies d'Espanya, com València, Madrid, Bilbao, Màlaga, Las Palmas i, és clar, principalment, per a les quatre províncies catalanes.

Podria explicar-nos alguna curiositat que recordi de la fabricació de les peces de vidre?

Recordo, quan treballàvem pels Pedret, que fèiem el vidre tríplex, que com el seu nom indica, són tres capes, vidre clar, òpal i un altre de vidre clar a sobre. Sempre les capes havien de ser de colors diferents.

Se'n recorda com estava distribuïda la fàbrica del vidre?

Sí, més o menys. A nivell de carretera, pujant unes escales, estaven les oficines. Sota les oficines, el despatx de fabricació. A baix, la secció del vidre, el magatzem de sorra, la zona de composició i, al costat, baixant les escales, la talleria i també la secció d'acabats. El pati no el fèiem servir, només per a càrrega i descàrrega de materials i emmagatzemar estris i materials.

I més endavant, es va formar una cooperativa de treballadors, què ens pot dir d'aquesta etapa?

Als anys vuitanta la direcció de la fàbrica va decidir tancar portes, ja que les vendes cada vegada eren menys i no podien sostenir les despeses de personal i materials. El personal que treballàvem a la fàbrica vàrem decidir continuar amb ella i vàrem iniciar l'aventura de convertir-nos en els nostres propis "jefes", sabedors de la responsabilitat tan gran que agafàvem.

En aquella època érem setanta-sis treballadors i jo era president del Comitè de CC.OO. Gràcies a gent coneguda

i a les col·laboracions rebudes per ells, tots preparats en aquestes qüestions, vàrem quedar-nos amb l'empresa.

Els germans Pedret, a una reunió mantinguda a l'efecte, ens van dir que si continuàvem amb la fàbrica i arribàvem als vuit mesos més, ells ens ajudarien econòmicament, i així ho van fer, i és just que jo ho comenti aquí perquè no tothom ho sap.

Vam aguantar vuit anys fins que ens vàrem plantejar tancar definitivament. Teníem deutes amb la Seguretat Social i, a més, una trentena de companys en l'aventura de la cooperativa que eren els que portaven la direcció i despatx, van decidir entre ells, obrir una nova fàbrica de vidre a Rubí. Aquest motiu va provocar gestionar el tancament de la fàbrica més aviat.

La nostra fàbrica la teníem embargada per la Seguretat Social, va sortir a subhasta i la va comprar la Sra. Remei

Obrers de la fàbrica del vidre

Riba, veïna de Cervelló. Actualment l'edifici i el seu entorn es troben en estat d'abandonament.

Cada dia, quan surto a caminar, passo per davant de la fàbrica i penso, amb el lloc en què està situada i amb el que ha representat per a Cervelló, a ningú interessarà fer alguna cosa digna que recordi les generacions futures l'existència de la fàbrica?

Amb aquest pensament d'en Pere (que és de segur, el que pensa molta gent del poble) finalitzem l'entrevista no abans d'agrair-li sincerament la seva col·laboració.

**JOAQUIM
PASCUAL
ARMENGOL**

Avda. Joaquim Mensa, 80
08758 CERVELLÓ
Tel. 630 536 707
quimpasqual@yahoo.com

SANTA TERESA DE JESÚS, ESCRITORA I DEFENSORA DE LA DIGNITAT DE LA DONA

Maria Dolors Roig

Amb motiu del Dia Internacional de la Dona i en commemoració del cinquè centenari del naixement de Teresa de Cepeda i Ahumada, santa Teresa de Jesús (Àvila, 1515-Alba de Tormes, Salamanca, 1582), farem un passeig per la vida de la santa avilesa: com era aquesta dona?, quins eren els seus orígens?, quina relació va tenir amb la Inquisició? com se les va enginyar per escriure?, quina crítica fa a la societat del seu temps?

Autograt de Valladolid del Cami de Perfecció

En els temps de Teresa, la societat era masclista, on la dona estava infravalorada i marginada, i com a valor afegit ella era descendent de jueus conversos, que no eren pas gens ben vistos a la Castella del segle XVI. El seu avi patern, que vivia a Toledo, era un convers que es dedicava a la mercaderia de draps i sederia; va ser processat per la Inquisició, i posteriorment es traslladà a viure amb la seva família a Àvila.

Al segle XVI, el 85% de les dones europees són analfabetes i escriure és un ofici reservat únicament als homes. Ella no pot escriure (perquè és dona), i diu que escriu sota l'autoritat d'algú. Ha de donar la impressió que és una dona roïna. Utilitza un llenguatge aparentment humil, perquè ofusqui la mirada dels seus censors masculins, i també per no semblar atrevida. (Això és una estratègia de llenguatge). Els inquisidors van investigar sobre els seus escrits, i va haver de comparèixer davant d'un tribunal. Segons estudis realitzats per l'escriptor Jesús Sánchez Adalid, santa Teresa va ser interrogada, molestada, amenaçada i va estar a punt d'anar a la presó, però diu que ella no s'immutava.

Teresa tenia l'art de la comunicació i una de les maneres d'expressar-se era a través de cartes. Els experts calculen que en va fer més de quinze mil. Diuen que escrivia molt de pressa. Totes les cartes estaven rubricades i segellades; les tancava, hi posava lacre, i perquè no es poguessin obrir,

al damunt imprimia el seu propi segell (aquesta era la manera de tancar les cartes a la seva època). De les que va escriure se'n conserven mig miler, que estan espargides per mitja Europa, i Amèrica llatina. A Quito, al cor d'Amèrica, es custodia la primera carta en tres folis, enviada al seu germà Lorenzo, un dels seus set germans que van anar a Amèrica, a les índies occidentals, com es deia en aquella època. La joventut d'Àvila hi anava a cercar aventures i nous horitzons. Quan va néixer Teresa només feia 23 anys que s'havia descobert el nou món.

L'escriptora escriu amb ploma d'oca. Es fa la pròpia tinta amb aigua, fang i òxid. Pensa més ràpid del que escriu i no li dóna temps a desenvolupar tot el que té al cap. Fa genials esborranys. Diu Fray Luis de León: "...Su escritura es un texto oral que el lector habrá que leer escuchando..." i afegeix "...Quien tenga dificultades de comprensión hay que leerla en voz alta". Ella escriu tal com pensa. La seva escriptura és d'estil fresc, natural, sense mesurar els termes. Trenca el fil col·locant anacoluts, parèntesis, oracions subordinades, excursos..., que són digressions pròpies d'una conversa. No esborra ni ratlla res, sinó que corregeix escrivint sobre la marxa, introduint correctors, dient per exemple: "a lo que íbamos..." i torna a agafar el fil del text. Fray Luis de León, un clàssic metòdic, un home que mesurava les paraules, quan es troba amb aquest estil espontani, diu: "Quien pudiera escribir así..." I també "...este defecto le acarrea hermosura y es el lunar del refran". Ella tenia unes pigues entorn de la boca, que la feien més femenina. Els seus textos són una font d'estudi per als filòlegs. Nosaltres quan escrivim ens esforcem, controlem les frases, però per ella escriure és parlar. Es diu que ningú ha parlat per escrit com ho ha fet Teresa.

Grans personalitats de les lletres i del pensament s'han ocupat de Teresa de Jesús. Ella, juntament amb altres figures de la literatura espanyola, va il·luminar el Segle d'Or espanyol. Durant el segle XX varen començar a publicar-se estudis històrics i literaris, que potenciaren la seva dimensió espiritual, doctrinal i literària, i se la va nomenar patrona dels escriptors espanyols.

Miguel d'Unamuno diu: "una lengua sin incorrecciones, sin transiciones bruscas, sin anacolutos, es una lengua puramente escrita, es decir, muerta. Lean a Santa Teresa y verán que cualquier domine Vallbuena (1) encontrará allí una falta de sintaxis por línea. Y es que aquella mujer admirable hablaba con la pluma. (*Epistolario Americano*

Teresa

(1890-1936). I més tard, Gregorio Marañón comenta d'ella: "Deja jirones de su personalidad, como deja el cordero copos de lana en las zarzas". Els seus escrits són el seu retrat.

Quan tenia 47 anys, va escriure a Toledo el seu primer llibre, el *Llibre de la Vida*, amb el qual s'estrena el gènere de l'autobiografia en castellà. També és una pionera de l'assaig. El seu mètode és escriure sense concert, sense esquema. En el *Llibre de la Vida* trasllada al lector el paisatge de la pròpia vida interior. Aquest llibre l'escriu per segona vegada al Monestir de sant Josep d'Àvila, amb grans folis de paper verjurat i amb marca d'aigua, ampliant-lo i duplicant el volum. Li dona format de llibre, deixa les primeres pàgines en blanc, l'escriu amb molt bona cal·ligrafia i sense cap paraula ratllada, hi posa epígrafs i el divideix en capítols. El llibre és denunciat a la Inquisició per la princesa d'Éboli, passant per la censura favorable, però va restar a les presons inquisitorials, fins cinc anys després de la mort de Teresa, quan una deixeble seva recupera el llibre i l'entrega a Fray Luis de León, el qual fa la primera publicació en lletra de motlle a l'any 1588. El mateix any es fa una segona edició pirata en una impremta de la ciutat de Barcelona.

La santa, mentre li tenen segrestat el *Llibre de La Vida*, pensa quina estratègia adoptarà per fer-ne un de nou. Com que les monges li demanen que escrigui, es posa a redactar el *Camí de Perfecció* a l'any 1566, al mateix monestir de sant Josep d'Àvila, en plena conjuntura de política inquisitorial

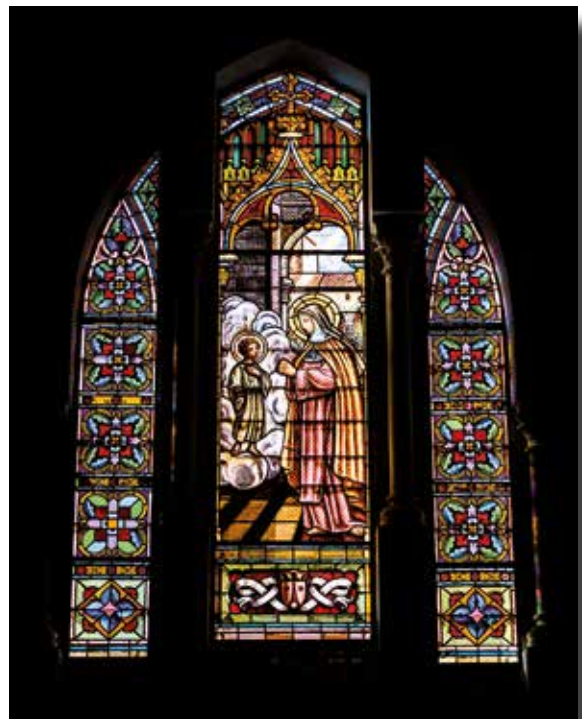
antilibraria. Quan escrivia a la cel·la d'aquest convent, ho feia en un sortit quadrangular de la finestra, i en molt males condicions, asseguda al sòl, i repenjant-se als seus talons.

de Jesús

Santa Teresa va enyorar durant tota la seva vida veure's en lletra d'impremta. Desitjava veure's en lletra de motlle, i no va arribar a tenir cap dels seus llibres a les seves mans. El *Camí de Perfecció* fou escrit, també, dues vegades. El primer és l'autògraf d'El Escorial i el segon, el de Valladolid. El d'El Escorial va ser censurat amb pàgines senceres per ratllades fetes en aspa. Hi ha 21 línies ratllades d'un text radicalment femení. Quan ella va veure tot allò, entén que n'ha de redactar un altre... El primer, el va guardar, i el segon, és el que va circular. Aquest, que tampoc es va escapar de la censura, el fa amb molta cura pensant en la impremta, preparat ja pel tipògraf, i a l'any 1583 es fa la primera edició a Evora, Portugal, quatre mesos després d'haver mort l'autora. En aquella època Portugal estava annexada a Castella. Aquest llibre ha circulat en més de mil edicions per arreu del món, i en moltes llengües. Llibres de la santa també s'han traduït en finès, japonès, àrab...

Els principals autògrafs que s'han conservat de Teresa es troben a la biblioteca règia del monestir d'El Escorial, com són el *Llibre de la Vida*, *Camí de Perfecció*, *Llibre de les Fundacions* i *Manera de visitar convents*, tots ells reclamats per Felip II. Explica l'especialista en santa Teresa, Tomás Álvarez, que aquests autògrafs són un cas singular de la cultura espanyola, que s'ha tramès a la posterioritat. Continua dient que d'*El Quixot* no es conserva cap pàgina escrita de la mà del propi autor.

Dos atributs amb què es representa santa Teresa és amb una ploma i un llibre. En altres ocasions també amb un birret i una musseta blanca de doctora. El poble ja havia proposat aquest títol abans que fos proclamada doctora de l'església. Dues paraules llatines l'any 1923 "Obstat sexus" [el sexe ho impedeix], nega que fos declarada doctora de l'església per ser dona, i posteriorment el papa Pau VI, el 27 de setembre de 1970, la proclama doctora de l'església. Santa Teresa ha estat la primera dona que trenca l'esquema, i se li concedeix aquest títol.

Vitrall de Santa Teresa de Jesús
església parroquial de Sant Esteve, Cervelló

Cervelló recorda Teresa de Jesús en un vitrall situat a la façana sud de la Capella del Santíssim de l'església de Sant Esteve de Cervelló. El vitrall, d'arcada apuntada, està dividit en tres trams, i cadascun separat per elements arquitectònics. Els trams laterals tenen decoracions geomètriques policromades, i el central, la representació d'un diàleg entre el Nen Jesús i Teresa. El Nen emmarcat enmig de núvols, porta una túnica de color verd, i la santa va vestida amb el seu hàbit. Al damunt dels personatges un arc conopial decora l'escena dels conversadors, i un raig de

llum traspassa una part del convent de l'Encarnació, que es troba al fons. A la part inferior està entrellaçat l'escut carmelità. Diu la tradició que la santa avilesa es troba a l'escala del convent de l'Encarnació, on hi va estar durant 27 anys, un nen molt bonic, el qual li pregunta: qui ets tu? La monja respon: jo sóc Teresa de Jesús, i el nen somrient li contesta: jo sóc Jesús de Teresa. Aquest diàleg és el que està representat en el vitrall de Cervelló.

Teresa va entrar al convent de l'Encarnació d'Àvila l'any 1535, quan tenia 20 anys, després d'escapar-se de casa, perquè el seu pare no volia que entrés de monja. Passats molts anys, va decidir fer un canvi a la seva vida i amb quatre companyes funda un monestir petitó, amb un màxim de dotze monges, Sant Josep d'Àvila, on va instaurar l'antiga regla carmelitana.

Hem vist que el *Llibre de la Vida* i el *Camí de Perfecció* els va redactar dues vegades (la segona per passar-los en nét). En canvi, els llibres de *Les Fundacions* i *Les Morades* no va tenir temps de passar-los. Diu Salvador Ros, pedagog teresià, que els historiadors no poden prescindir del llibre de *Les Fundacions* si volen conèixer l'Espanya del segle XVI.

Alegoria a l'ofici d'escriure

Després de sant Josep d'Àvila, va continuar fent fundacions de convents per Castella, Lleó, Andalusia i Múrcia, fins a arribar al número de disset, amb el mateix carisma que el primer. Els desplaçaments els feia amb companyes seves, en carreta o bé muntades sobre un burro, i s'anaven trobant dificultats atmosfèriques com fred, pluges, o rius desbordats a Burgos i calor a Sevilla. Tot això ho explica en el *Llibre de les Fundacions*. Durant els seus viatges no va arribar a conèixer el mar. Un nunci la va qualificar de "fémina andariega e inquieta". Ella sabia moure's amb habilitat i atreviment, sense renunciar al vot d'obediència. Santa Teresa era una dona compromesa amb la societat del seu temps. Fa ètica social. Ella es carrega l'honra, que era un gran principi durant els segles XV, XVI i XVII, i tal com explica Juan Ignacio Pulido, professor de la Universitat d'Alcalà d'Henares, aquest principi dividia la societat en

dues parts: els honrats, que eren la majoria, els quals tenien els seus orígens de cristians més antics, considerats de sang neta; i els no honrats, o cristians nous, que no gaudien del valor de l'honra, i tenien un caràcter d'inferioritat. Aquest col·lectiu eren els descendents de jueus i de musulmans conversos. Quan Teresa arriba a Toledo està sota l'ombra de la sospita, ja que al seu temps se sospitava de tot. Cal tenir en compte que és descendent de jueus conversos, i la veien com una intrusa. A la seva època, per canonitzar una persona, aquesta havia de ser de sang neta. Li deien a Teresa que els conversos no tenien dret ni a enterraments... Estava prohibit rebre en els convents els descendents de conversos, i ella no fa pas cas d'això. Es carrega l'honra, els títols... El llinatge a Toledo era molt important, i Teresa va fer una transgressió a aquesta ciutat imperial, trencant barreres.

És una dona que exigeix l'estricta igualtat de gènere: "Que el mundo nos tiene muy acorraladas", deia, referint-se a les dones. En un altre punt afegeix: "Aunque las mujeres no somos buenas para consejo, alguna vez acertamos" o "no son tiempos de desechar ánimos fuertes aunque sean de mujeres". La vida de la dona casada, en el seu temps, estava subjecta a molts lligaments. Els matrimonis es feien per conveniència, i no existia el matrimoni per amor. Diu: "Así como dicen ha de hacer la mujer, para ser bien casada, con su marido, que si está triste se ha de mostrar ella triste, y si está alegre, aunque nunca lo esté, alegre (mirad de que sujeción os habeis librado hermanas...)"

Maximiliano Herráiz, especialista teresià, comenta: "Teresa apostó por la mujer en su condición de dignidad, para ser oída y no solo oyente".

(1) Es refereix a un estudiant, o batxiller.

Bibliografia:

Álvarez, Tomàs. P. Libro de la Vida. Santa Teresa de Jesús. Introducción, comentarios y notas al texto. San Pablo 1996.

Ros García, Salvador. Libro de las Fundaciones. Teresa de Jesús. Introducción. San Pablo 2012.

Vicente Rodríguez, José i Ros García, Salvador. Camino de Perfección. Teresa de Jesús. Introducción. San Pablo 2008.

Articles:

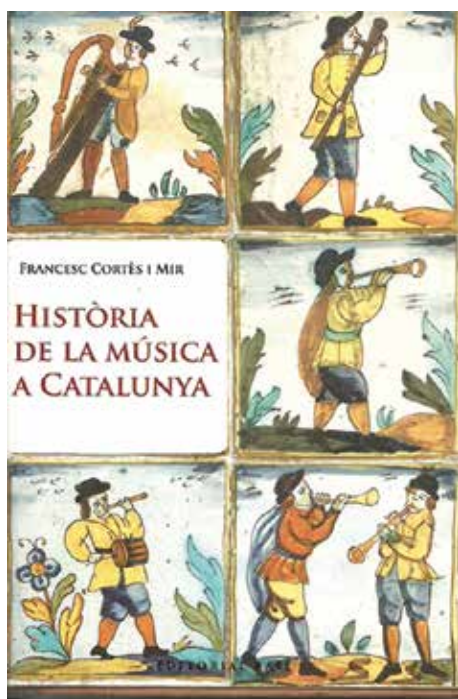
Pulido Juan Ignacio. Revista Serafad. Juan de Ávila. "Su crítica a la pureza de sangre". 02/05/2014

Herráiz Maximiliano. La cara feminista de Santa Teresa. www.publico.es. 13/10/2014

MÚSICA I LITERATURA DOS LLIBRES IMPRESCINDIBLES

Pere Larrosa

Es fa difícil trobar llibres en català que parlin de música i, a més, que la seva principal missió sigui la pedagògica. És a dir, que ens ajudin a comprendre el llenguatge musical a través de la seva història i que ho facin d'una forma senzilla, clara i directa, assequible a tothom. És el cas dels dos llibres que avui us porto en aquesta secció. Dos estils diferents, però convergents en la pretensió d'apropar a la gent l'art de fer música. L'un a partir del coneixement històric i l'altre mitjançant l'obra musical en una ideal simbiosi entre so i lectura.

Francesc Cortès i Mir és l'autor de la *Història de la música a Catalunya* que va publicar l'Editorial Base l'any 2011. És

doctor en Musicologia, professor titular a la Universitat Autònoma de Barcelona i col·laborador de l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC). La seva tesi doctoral tractava del compositor tortosí Felip Pedrell (1841-1922) del que també en va fer l'edició crítica de la seva òpera *Els Pirineus*, així com de *La Fattucchiera* de Vicenç Cuyàs. Ha publicat estudis de temàtica musical diversa, entre els quals destaquen les relacions entre la música i Jacint Verdaguer, les avantguardes catalanes del segle XX i les relacions operístiques entre Itàlia i la península Ibèrica.

Francesc Cortès divideix el llibre en sis interessantíssims capítols amb un ordre cronològic: la música a la Corona d'Aragó; la música en el temps dels Àustries i dels Borbons; la renovació romàntica; la música del modernisme a la Guerra Civil; la música durant la dictadura i la Transició i un darrer capítol titulat genèricament "una finestra oberta" en què es fa esment de la situació de la música en els nostres dies i de tot el que té relació amb ella (ensenyament, festivals, gravacions, etc.). El llibre conté una extensa bibliografia i una detallada taula cronològica on s'assenyalen de forma comparativa els fets musicals a Catalunya i al món i els fets històrics catalans. Està escrit amb un estil senzill i sense massa tecnicismes que el farien de lectura feixuga per als no iniciats. Tot i que la temàtica és molt àmplia, es tracta d'un manual de 240 pàgines que malgrat la seva síntesi proporciona els elements fonamentals per conèixer l'evolució de la creació musical a Catalunya.

Joan Grimalt és l'autor del segon llibre del qual us vull parlar: *Com escoltar música. Una història de la música en audicions* publicat per l'Editorial Dux l'any 2007. L'autor és filòleg i músic. Va completar els seus estudis de piano,

envasados
togga

Ctra. Molins de Rei a Rubi Pol. Ind. El Canyet, nave 7
08754 El Papiol - Tel. 93 775 90 66 Fax. 93 775 90 54
nieves.torres@envasadostoga.com

CREUER PEL RIU MEKONG (II)

Antoni Monforte

A l'aeroport de Dubai, un dels xicots que aguantaven el cartellet amb el nom dels passatgers que esperaven, va fer un senyal amb la mà perquè m'hi acostés però jo vaig dir-li que cap d'aquests noms era el meu. Llavors va girar-se i va cridar en direcció a un grup que estaven parlant prop de la porta de sortida. Un dels que estava d'esquena es va girar i, oh meravella! duia a les mans el cartellet amb el meu nom. Va acostar-se, ens va saludar

Aeroport de Dubai

i va dir-nos que ens acompanyaria a l'hotel. Hi havia, però, un problema: tan sols parlava àrab. Vàrem pujar al cotxe en direcció cap a l'hotel. Jo pensava que seria un hotel prop de l'aeroport, però estava a la quinta forca. Dubai a la nit és una gola de llop: cap comerç obert, cap rètol lluminós; com que ja era la matinada vaig suposar que ja els havien apagat. Llargues avingudes de direcció única molt poc il·luminades en què per fer un canvi de sentit havies de fer més d'un quilòmetre. Després de circular uns tres quarts d'hora per un barri de naus i magatzems que van fer-se eterns, vàrem arribar al Grand Hotel Plaza. Tenia ganes d'agafar el llit encara que fossin unes hores perquè en fer-se de dia havíem de tornar a l'aeroport. El noi que ens havia traslladat a l'hotel va acomiadar-se dient-nos que tornaria a les set del matí. Els dos personatges que hi havia a la recepció de l'hotel, que per sort un d'ells parlava un anglès perfecte de dicció acadèmica i davant de la nostra ignorància va parlar molt lentament perquè nosaltres captéssim el que ens volia dir. Després de registrar els passaports i comprovar la reserva ens va demanar una quantitat de dirhams en concepte de taxa turística. Nosaltres, de moneda local, no en dúiem; les targetes de crèdit no les acceptaven i la taxa s'havia de pagar en efectiu i en euros no ho volien. Vaig recordar-me dels 700 dòlars que l'agència em va donar a l'aeroport del Prat. Vàrem calcular el canvi i després de pagar varen donar-nos les claus de les habitacions. Vaig mirar el rellotge de recepció i eren dos quarts de cinc de la matinada d'hora local. Vaig demanar que em despertessin a dos quarts de set del matí i entrant a l'habitació vaig descalçar-me i vaig deixar-me

composició i direcció a Alemanya i Àustria. Va rebre una beca del govern austríac i de la fundació Alban Berg, la qual cosa li va permetre dirigir en diverses sales de concert europees on es va dedicar principalment a l'òpera. En aquest sentit, recordo una esplèndida actuació seva a Terrassa dirigint l'Òpera de Cambra de Viena que presentava l'òpera de Mozart *Così fan tutte*. De retorn a Catalunya funda el grup "Exaudi Nos", formació especialitzada en el patrimoni musical religiós català. Actualment és professor de l'ESMUC i de l'Institut d'Educació Continua (IdEC) de la Universitat Pompeu Fabra. Recentment ha publicat una guia d'audició de la música de *Gustav Mahler* i un llibre titulat *Música i sentits. Introducció a la significació musical*. En aquest *Com escoltar música*, Joan Grimalt ens convida a fer un viatge per la història de la música universal mitjançant algunes de les obres clau de la seva tradició des del cant gregorià a la música dels nostres dies com la d'Arvo Pärt. En cada parada d'aquest viatge l'autor ens proposa l'audició d'una obra representativa de l'època que es comenta juntament amb una recomanació dels enregistraments més importants i una acurada bibliografia per a qui vulgui aprofundir en el tema. Perfecte coneixedor del qual és una bona pedagogia musical, de la qual en puc donar fe, ja que vaig seguir un curs de música religiosa que ell mateix impartia, l'autor aconseguí atrapar-nos des de la primera pàgina i ho fa amb un llenguatge que, sense defugir dels tecnicismes que li són propis, és perfectament entenedor per a qualsevol lector.

Dos llibres necessaris i imprescindibles, que haurien d'estar a la biblioteca de qualsevol persona amb desig d'aprendre, ja sigui afeccionada a la música o que tingui una certa inquietud cultural.

Francesc Cortès i Mir. *Història de la música a Catalunya*. Editorial Base (2011).

Joan Grimalt. *Com escoltar música. Una història de la música en audicions*. Editorial Dux (2007).

Vista de Dubai

caure damunt del llit. El telèfon va sonar a l'hora indicada, vaig donar les gràcies amb la llengua embarbussada, tenia la sensació d'estar sota els efectes d'una gran ressaca i notava la llengua com un fregall. Vaig entrar a la dutxa, vaig vestir-me i vaig baixar a recepció. La persona que ens havia de dur a l'aeroport ja ens esperava. Les meves companyes de viatge quan van sortir de l'ascensor feien una cara que semblaven sortides d'un museu de cera. El retorn cap a l'aeroport també va ser a les fosques i és que Dubai a la nit és una ciutat molt poc il·luminada, almenys el barri que vam conèixer. Un cop a l'aeroport, tot va ser fàcil: agafar el tren, control de passaports i buscar una cafeteria per prendre un cafè; només havíem dormit un parell d'hores i anàvem d'esma i encara faltaven dues hores per agafar l'avió que ens duria a Ho Chi Minh (antigament Saigon). Per fer temps vàrem pujar a la zona de botigues i ens vàrem esgarrijar de veure tota una planta immensa de l'aeroport dedicada al comerç. Els rellotges de polsera es podien comptar per milers, de totes les mides, marques i preus. Les joies es trobaven a carretades, totes molt horterres i de perfums, mai n'havia vist una quantitat tan gran. Vàrem caminar més d'una hora i només vàrem veure'n la meitat. El que cridava molt

Vista aerea d'una de les illes artificials

l'atenció era les túniques que vestien molts homes, d'un blanc immaculat ja fossin taxistes, funcionaris o viatgessin amb la família: aquestes túniques, semblava que fossin fetes d'una roba que no s'embrutés mai, el blanc enlluernava.

Un cop instal·lats a l'avió (tornàvem a viatjar amb Emirates), vaig veure que a fora ja era de dia. Vaig connectar a la pantalla del seient del meu davant la càmera de sota l'avió i quan es va enlairar, el Dubai que tenia als meus peus no tenia res a veure amb el que vaig conèixer la nit anterior: grans edificis, magnífics hotels, una barreja única d'orient i occident, un fascinant popurri d'encant oriental i modernitat occidental; la part que van edificar a sobre del mar en forma de palmera era impressionant tenir-la sota els peus encara que tot fos de molt mal gust. A la llum del dia el groc pàl·lid de la sorra del desert amb el blau turquesa de l'aigua del mar em va fer sentir protagonista d'un conte de les mil i una nits volant en una catifa màgica. Vaig col·locar-me els auriculars i connectant el canal de música clàssica, vaig seleccionar el concert número 3 per a violí i orquestra de Mozart i aclucant els ulls vaig deixar volar la imaginació.

Continuarà

Rostisseria Laura

Pollastres a l'ast
Menjar preparat
Servei de càtering
Postres

Tel.: 93 684 01 73

Major, 26-28
08758 Cervelló

FONTS DE BARCELONA (II)

Josep Fernandez "Pepin"

Continuant passejant per Barcelona trobem altres fonts públiques d'aigua. Cerco les històries de les fonts. Les trobo.

PLAÇA DE SANT FELIP NERI

La soledat i el silenci de la plaça no deixa pensar al caminant que es troba al cor d'allò que a l'Edat Mitjana fou un lloc agitadíssim: el Call o barri jueu. A part de les activitats mercantils o financeres, trets peculiars de la descendència d'Abraham, el Call barceloní fou un lloc rellevant de cultura. Cal destacar, entre altres, els seus veïns, en diferents èpoques, els filòsofs Rabí Salomó Arisba i Abraham Ben Samuel Hasdai; el poeta Ben Rubén Izahach; l'astrònom Abraham Ben R. Xija anomenat Tanasi, etc.

Font de la plaça de Sant Felip Neri

La plaça correspon a l'antic lloc del cementiri anomenat de Montjuïc del Bisbe, nom que rep també el carreró tortuós, tranquil i quiet que, vorejant el palau episcopal, desemboca a la plaça de Sant Felip Neri i que ve d'una altra plaça, la de Garriga Bachs o plaça dels Màrtirs, pel monument a les víctimes barcelonines de la guerra napoleònica.

L'arquitecte Joaquim Ros de Ramis realitza, a la plaça de Sant Felip Neri, la senzilla font de tassa octogonal en la seva base, davant de la façana de l'església. Inaugurada el 1752, fou fundada per Oleguer de Montserrat, conseller barcelonès, que esdevingué bisbe d'Urgell. Conforme a l'estil aleshores imperant, l'edifici és neoclàssic encara que diversos escultors produïren obres amb destinació al temple dels "felipons".

La Congregació de Sacerdots Seculars de l'Oratori anomenats "felipons" té, com a missió especial, el sagrament de la confessió. Un dels sacerdots, col·laborador entusiasta de la Congregació, fou Sant Josep Oriol. La residència de la Congregació es troba al costat esquerre de l'església tot tancant la plaça per aquest costat.

En les parets de l'església encara es poden veure les restes de la metralla d'una bomba llançada per l'aviació dels nacionals, durant la Guerra Civil. Va ser el 30 de gener de 1938 quan l'artefacte explotà on està situada la plaça i provocà quaranta-

dues víctimes mortals, la majoria de les quals eren nens que havien anat a refugiar-se en el subterrani de l'església i que moriren a causa de la deflagració.

La font va formar part del pla de restauració de l'arquitecte municipal, Adolf Florensa i Ferrer, en convertir la plaça de forma arquitectònica amb una exaltació dels Gremis barcelonins. Les façanes de les cases gremials renaixentistes de les Calderes i dels Sabaters, vingudes dels seus primitius emplaçaments en obrir la Via Laietana, varen ser muntades amb aquest racó del Barri Gòtic amb tanta naturalitat i perfecció que dissimulen totalment la seva qualitat d'intruses. La casa dels Sabaters alberga al seu interior un Museu del Calçat Antic, sent una curiositat de la ciutat.

FONT DE LA CASA DE L'ARDIACA

Pujant pel carrer de Santa Llúcia, davant de la porta de la capella de la catedral dedicada aquesta santa, patrona de les modistes, i al costat de l'antiga Casa del Degà que avui forma tot un conjunt amb la casa indicada, apareix una porta renaixentista, de frontó triangular, plena de relleus. És l'entrada a un claustre tancat, al centre del qual hi ha una font gòtica i unes altes palmeres que converteixen aquest pati en un lloc deliciós i tranquil. És la Casa de l'Ardiaca. Aquest edifici fou la casa de l'ardiacà Lluís Desplà, que sobre de restes d'antigues construccions, edificà aquest palau amb característiques de gòtic flamíger, encara que els detalls esculturals continguin motius del Renaixement italià.

Font de la Casa de l'Ardiaca

Darrere de l'Ardiaca, l'edifici va passar per diverses personalitats i vicissituds. El 1870 Josep Altamira va continuar amb el tancament del pati formant l'actual claustre. Després de pertànyer a Altamira, la casa passà a ser el Col·legi d'Advocats, pel qual Domènec i Montaner projectà una curiosa bústia de marbre que es conservà al costat dret de la porta exterior al carrer de Santa Llúcia i que explica la figura d'un vol d'ocells.

Des de 1919 la casa és la seu de l'Arxiu Històric de la Ciutat i de l'Institut d'Història de Barcelona, institucions fundades per l'Agustí Duran i Sanpere, arqueòleg.

És visible a la part baixa el parament interior de la muralla romana de Barcelona. Una escala puja a la terrassa superior del pati per on es pot entrar a les sales de l'edifici. Sales que guarden, actualment, els antics dipòsits documentals de la ciutat de Barcelona, on s'inclouen les col·leccions de totes les publicacions barcelonines, entre elles la del *Diario de Barcelona*, fundat l'any 1792.

Font de la casa de l'Ardiaca el dia de Corpus Christi

Una de les particularitats d'aquesta font és la de ser popular i molt visitada, junt amb la del claustre de la catedral de Barcelona, per mostrar "l'ou com balla" durant la setmana de Corpus Christi. Tradició, consistent a fer ballar un ou buit sobre el brollador de la font, adornant tot el seu entorn de flors.

LA FONT DEL TRINXA

Pertany a un grup de fonts de caràcter familiar, intimistes i summament grates que va fer l'escultor Josep Campeny Santamaria. Inaugurada el desembre de l'any 1912, la font representa un noi d'aquells eixerits fent les entremaliadures d'aquella època. No ens mira orgullosament d'un pedestal, sinó que situat sobre la mateixa font juga a mullant-se. Joc que era tan freqüent per la canalla que jugava al carrer en aquells temps i que aprofitaven les fonts per fer "la charinga curta".

Aquesta font forma part d'una sèrie que van sorgir a concurs convocat per l'Ajuntament a finals de 1911. Campeny, que s'emportà l'encàrrec, era un escultor

Font del Trinxa

oriün d'Igualada i que ens ha llegat varies obres de fonts i altres monuments de menor format sent un artista rellevant, digna del bon record que es guarda de la seva persona.

La font es troba a la cruïlla de la ronda de la Universitat amb el carrer de Pelai.

LA FONT DE LA PALANGANA

De la sèrie de fonts dites artístiques que l'any 1912 va fer l'escultor Josep Campeny va tenir una continuació el 1915 en encarregar a l'Ajuntament altres tres fonts a Eduard B. Alentorn, deixeble de Vallmitjana, que ja s'havia distingit en algunes estàtues del monument a Colom.

Una de les fonts d'Alentorn a la cruïlla de la Diagonal amb el carrer del Bruc és una obra curiosa que se surt de l'acostumada temàtica de les fonts.

Font de la Palangana

Es tracta d'una nena de color blanc que renta amb una esponja la cara d'un noi de color negre que sosté una palangana amb les seves mans i que, se suposa, plena d'aigua. Sembla que l'escultor s'inspira en una escena familiar, doncs ell tenia un negret adoptat i la seva filla, a petició del noi que es lamentava sempre de la seva pell negra i creia possible esblanqueir-la a base de sabó, demanava a la nena que el rentés.

La font estava pensada perquè l'aigua sortís de la palangana, posada en un pla subtilment inclinat, però en instal·lar-la no es va tindre en compte i es va fer de la forma fàcil adossant les aixetes al piló central.

La font també es diu per a alguns la "font del Negrito". Fou inaugurada el 17 de setembre de 1917.

Fotografies, arxiu: J. Fernandez "Pepin"

 MAPFRE FAMILIAR, S.A.	
PERE BALLBER ALEGRE	Nº de Registre DGS i FP C005846213768Y
SERVEI D'ASSEGURANCES - PLANS DE PENSIONS GESTIÓ IMMOBILIARIA - HIPOTEQUES	
Major, 58 08758 Cervelló Barcelona	Tel. 93.684.13.63 / 609.30.97.63. Fax 93.635.91.70. pballbe@mapfre.com

DESTRUCCIÓ DE PATRIMONI A L'ACTUAL IRAQ

Xènia Costa Monforte

Fa poques setmanes, rebíem la trista notícia de la destrucció de nombroses obres d'art per part d'Estat Islàmic (ISIL) a la província de Nínive, al nord de l'Iraq. Aquestes terres, banyades pel riu Tigris, són un dels bressols de la civilització occidental i contenen importants mostres de la cultura mesopotàmica. Bona part dels seus jaciments han estat declarats Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO, entre els quals destaquen els de Nínive, Hatra i Nimrud, entre d'altres. Aquesta zona ha estat plenament arrasada per l'ISIL.

Detall escultòric del palau reial de Nimrud, abans de ser destruït per l'Estat Islàmic

En un vídeo difós a la xarxa es podia veure integrants d'Estat Islàmic demolint estàtues mil·lenàries que es trobaven al museu de Mossul, el segon més important del país. A més d'aquesta actuació, es creu que l'ISIL hauria enderrocat amb excavadores els jaciments de Nimrud i Hatra.

Si aquests fets es confirmessin estaríem davant la destrucció d'un patrimoni que és el llegat d'una gran civilització i que havia aconseguit resistir el pas de diferents cultures durant mil·lennis essent gairebé inalterat. El dany d'aquestes intervencions superen una problemàtica de caràcter regional i s'han de considerar com un perjudici a la cultura universal.

L'objectiu dels fanàtics d'Estat Islàmic és acabar amb la

memòria col·lectiva d'aquestes regions perquè se supeditin a la seva voluntat de crear un califat ortodox, on l'únic factor unificador és la religió i no s'accepten les particularitats de les altres zones, construïdes a través de l'afirmació històrica com a comunitat: el patrimoni expressa una pluralitat que no poden tolerar.

L'arrasament del patrimoni té, a més, uns altres objectius. D'una banda, la seva difusió s'ha d'entendre com una eina per a la propaganda, ja que aquests actes aconsegueixen un gran cobriment mediàtic. De l'altra, i no tan comentada, cal veure-hi la voluntat de traficar amb les obres robades i col·locar-les al mercat negre per finançar les campanyes de l'ISIL.

Palau reial de Nimrud

Dies endarrere, per sort, s'ha confirmat que la majoria d'obres destruïdes al museu de Mossul eren còpies de guix, i que les originals es conserven al Museu Nacional de Bagdad i a d'altres museus estrangers. Aquest fet, però, no ens ha de fer oblidar que tant Hatra com Nimrud han estat devastades i que obres originals com les cèlebres estàtues dels lamassu, representacions de lleons o braus alats amb cap humà, han desaparegut sota un mar de runa per ser considerades idòlatres.

Muralles de Hatra

MIQUEL PESCADOR ART A LA BIBLIOTECA DE CERVELLÓ

Jaume Pons

A l' hora d' escriure aquesta breu crònica, encara ens queden uns quants dies, fins al 9 de maig, per poder tornar a gaudir d' aquesta exposició que patrocina la Biblioteca de Cervelló, i pels que encara no l' hagin visitat, d' es d' aquesta tribuna els animo a fer-ho, una de les més interessants exposicions de pintura que darrerament s' han realitzat al nostre poble. Per primera vegada i espero que no sigui l' última, Miquel Pescador ens presenta una mostra de la seva obra dels darrers anys. Obra feta, obra a mig fer i obra que potser no s' acabarà mai: això és el que ell diu en la seva presentació. La que ens exposa i jo he vist a Cervelló, si n' hi ha alguna d' inacabada, no cal que l' acabi, té tots els requisits per esdevenir per si mateixa i en l' estat actual una gran obra.

Res espontani, res improvisat, res superflu. La concepció de l' obra es deu a meditades avaluacions, configuracions de l' espai, del color i de la composició, fins a trobar la solució òptima que l' artista ha cregut oportuna i ha satisfet la concepció que subconscientment havia previst. Res és gratuït, i aquest procés creatiu de lluita i d' investigació comporta mesos de reflexió i de feina, que aconsegueix abastament i que transmeten a l' espectador imatges emocionants i d' una gran bellesa.

En Miquel Pescador domina el dibuix amb autèntica mestria; de formació arquitecte és minuciós i precís en el detall, però es concentra en el conjunt de l' obra creant ambients místics partint d' objectes tant quotidians com uns pantalons texans, i en fa una acurada subjectivització del que podria representar, i que per un ull poc avesat a parar atenció, poden semblar objectes simples i prosaics fins i tot abstractes, però que esdevenen autèntica poesia visual.

Recomano una visita a la sala d' exposicions de la Biblioteca de Cervelló, per gaudir de l' obra d' un jove artista.

En resposta a aquests actes lamentables, una nombrosa comunitat d' arqueòlegs, historiadors i altres experts han condemnat els atacs i han iniciat diferents projectes per salvaguardar i documentar el patrimoni cultural. Una de les propostes més ambiciosos és la de crear un "museu virtual" a partir de digitalitzar tots els testimonis gràfics possibles dels jaciments arqueològics destruïts i, d' aquesta manera, preservar les obres i tenir-ne un registre per a poder identificar les que hagin estat robades.

Temple interior de Hatra

Per últim m' agradaria posar sobre la taula una reflexió sobre l' important paper, sovint qüestionat i criticat, dels grans museus com ara el British de Londres, el Louvre de París o el museu de Pèrgam de Berlín. Aquests museus van adquirir moltes de les seves peces en època colonial, la majoria fruit de l' espoli, però avui dia garanteixen la conservació de les obres i la preservació de la memòria col·lectiva per a futures generacions per tal que puguin continuar essent admirades i ens ajudin a respondre dubtes tant universals i intemporals com: qui som, d' on venim i on anem.

Trini's

Moda y
peluquería

C/ Vidriers, 11 Cervelló
(Junto a la Policía Local)
TEL: 93 660 33 36

Farmàcia **Simon Bisbal**

Major, 48
tel.: 93 660 05 40
CERVELLÓ

Llic. J.A. Simon Bisbal

*Hotel-Spa
Golf -Pitch & Putt
Banquets*

*www.canrafel.net
hotel@canrafel.net
reserves 93 650 10 05
08758 CERVELLÓ*

Fleca El Llonguet

Major, 64 08758 CERVELLÓ Tel. 93 516 78 48 flecaellonguet@yahoo.es

*-Ens fem el nostre pa i pastisseria
-Elaborem i cultivem un ferment propi pel pa
-Pa fresc i de qualitat
-Baguette a l'estil francès*

*-Coques dolces i salades
-Panets per festes infantils, etc...
-Couem durant el dia
-No utilitzem aditius artificials*

OBRIM DIUMENGES I FESTIUS

Existe un lugar...

**MASIA
Can Esteve**

Riera,2 - 08758 Cervelló

Tel. 93 660 27 06

www.masiacanesteve.com